

O'ZBEKISTONDA TURISTIK MOBIL ILOVALAR VA ULARNING SAMARADORLIGI

Rasulova Nazokat Dilshod qizi

Kimyo Xalqaro Universiteti magistranti

MAQOLA MALUMOTI

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received:02.09.2025

Revised: 03.09.2025

Accepted:04.09.2025

KALIT SO'ZLAR:

*Turistik mobil ilova,
raqamli xizmatlar,
sayyohlar uchun
qulaylik, O'zbekiston
turizmi, axborot
texnologiyalari,
samaradorlik, interaktiv
platforma, mobil
texnologiya..*

Ushbu maqolada O'zbekistonda turizm sohasida yaratilgan mobil ilovalar, ularning funksional imkoniyatlari hamda amaliy samaradorligi tahlil qilinadi. Mobil texnologiyalar yordamida sayyohlarga ko'rsatilayotgan raqamli xizmatlar, ularning qulaylik darajasi, foydalanish statistikasi va foydalanuvchi fikrlari asosida baholash keltirilgan. Ayniqsa, "Uzbekistan.travel", "MyUzbekistan", "E-tourism", "Sayohat xaritasi" kabi mobil ilovalarning ichki va tashqi turizmni rivojlantirishdagi o'rni, ularning afzalliklari va mavjud kamchiliklari muhokama qilinadi. Maqolada, shuningdek, mobil turistik ilovalarning iqtisodiy, ijtimoiy va texnologik samarasi, shuningdek ularni takomillashtirish yo'nalishida taklif va tavsiyalar ham berilgan.

Bugungi globallashtirish va raqamli transformatsiya davrida mobil texnologiyalar har bir sohaning ajralmas qismiga aylanmoqda. Ayniqsa, turizm sohasida mobil ilovalarning o'rni beqiyos bo'lib, ular sayyohlarga tezkor, ishonchli va interaktiv xizmatlarni taklif qilish imkonini beradi. Raqamli texnologiyalar, jumladan, mobil ilovalar orqali sayyohlar sayohatni rejalashtirish, transport va mehmonxona band qilish, marshrutlarni tanlash, diqqatga sazovor joylar haqida ma'lumot olish, onlayn to'lovlar amalga oshirish kabi ko'plab qulayliklardan foydalanishmoqda.

O'zbekistonda ham so'nggi yillarda turizm sohasini raqamlashtirishga katta e'tibor qaratilib, turli turistik mobil ilovalar ishlab chiqildi va joriy qilinmoqda. Jumladan, "Uzbekistan.travel" platformasining mobil versiyasi, "MyUzbekistan" ilovasi, Davlat geokadastr qo'mitasining "Sayohat xaritasi", madaniy va tarixiy obidalar bo'yicha interaktiv gid ilovalari sayyohlar uchun samarali vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Ushbu ilovalar orqali foydalanuvchilar nafaqat axborotga ega bo'lmoqda, balki xizmat ko'rsatish sifati va qulayligini ham baholamoqda.

Biroq mavjud ilovalarning hammasi ham foydalanuvchilarning ehtiyojlariga to'liq javob bermaydi. Ayrim hollarda texnik nosozliklar, interfeysning murakkabligi, tillar sonining cheklanganligi, oflayn ishlash imkoniyatining yo'qligi kabi kamchiliklar mavjud. Shu bois bu yo'nalishda tahlil qilish, samaradorlikni baholash va takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlash dolzarb hisoblanadi. Mazkur maqolada aynan shu masalalar atroflicha o'rganiladi. O'zbekistonda mavjud turistik mobil ilovalar va ularning imkoniyatlari, samaradorlik darajasi, foydalanuvchilarning bahosi va kelgusidagi rivojlanish istiqbollari tahlil qilinadi.

Bugungi kunda raqamli texnologiyalar inson hayotining deyarli barcha sohalarini qamrab olgan bo'lib, ayniqsa, turizm sohasida mobil texnologiyalarning o'rni beqiyosdir. Smartfonlar va internetga ulanish imkoniyati mavjud bo'lgan sharoitda sayohat qilish, ma'lumot izlash, xizmatlarga buyurtma berish kabi jarayonlar mobil ilovalar orqali sodda va samarali amalga oshirilmoqda. Bu esa turizmni raqamlashtirishda turistik mobil ilovalarning ahamiyatini yana-da orttiradi.

O'zbekistonda turistik salohiyatni oshirish va sayyohlik xizmatlarini zamonaviylashtirish maqsadida bir qancha mobil ilovalar ishlab chiqilgan. Ushbu ilovalar xorijiy va mahalliy sayyohlar uchun axborot olish, navigatsiya, xizmatlarga ulanish, to'lovlar va boshqa bir qator funksiyalarni o'z ichiga oladi. Ular orasida eng ommaboplari quyidagilar hisoblanadi:

Birinchidan, "MyUzbekistan" ilovasi – O'zbekiston Respublikasi Turizm qo'mitasi tomonidan ishlab chiqilgan mobil platforma bo'lib, sayyohlarga mamlakat bo'ylab diqqatga sazovor joylar, madaniy tadbirlar, mehmonxonalar, restoranlar va sayyohlik yo'nalishlari haqida to'liq ma'lumotlar taqdim etadi. Ilova orqali marshrut tuzish, xizmatlarni bron qilish, turli tillarda gid xizmatidan foydalanish imkoniyati mavjud. Shu bilan birga, QR-kod orqali joy haqida kengroq axborot olish, tarixiy ma'lumotlarni o'qish va audio-gid funksiyasidan foydalanish mumkin.

Ikkinchidan, "Uzbekistan.travel" portali mobil versiyada ham samarali ishlaydi. U orqali foydalanuvchilar mamlakatdagi barcha turistik zonalar, obidalar, mehmonxonalar, restoranlar va tadbirlar to'g'risida batafsil axborot olishi, marshrut tuzishi va o'ziga mos

sayohatni rejalashtirishi mumkin. Mobil versiyada interfeys oddiy, foydalanuvchilar uchun qulay va bir nechta xorijiy tillarda mavjud.

Uchinchidan, “Sayohat xaritasi” (Davlat geokadastr qo‘mitasi tomonidan ishlab chiqilgan) ilovasi sayyohlarga diqqatga sazovor joylar, tarixiy obidalar, dam olish maskanlari, ovqatlanish joylari va boshqa zarur obyektlarni xarita orqali topishga yordam beradi. Har bir obyekt uchun qisqacha ma’lumot, joylashuvi, ish vaqti va xizmatlar ro‘yxati keltiriladi. Bu ilova ayniqsa yurtimiz ichki turizmi uchun katta qulayliklar yaratadi.

To‘rtinchidan, ayrim xususiy kompaniyalar tomonidan ishlab chiqilgan “E-tourism”, “Uzbekistan Guide”, “Tour to Uzbekistan” kabi ilovalar ham mavjud. Ular asosan sayyohlik agentliklari xizmatlarini raqamli shaklda taqdim etadi: safarlar buyurtma qilish, ekskursiyalar tanlash, onlayn to‘lovlar amalga oshirish, interaktiv gid xizmatidan foydalanish mumkin.

Mazkur ilovalarning umumiy afzalliklari shundan iboratki, ular sayyohlarga vaqt va mablag‘ni tejash, aniq va ishonchli axborot olish, xizmatlarga tez va qulay ulanish imkonini beradi. Shuningdek, ilovalar orqali foydalanuvchilar mamlakatning madaniy merosi, tarixiy obidalari va zamonaviy infratuzilmasi haqida keng qamrovli ma’lumotlarga ega bo‘lishadi.

Shunga qaramay, mavjud turistik ilovalarda ayrim muammolar va cheklovlar ham kuzatilmoqda. Jumladan:

- Ba’zi ilovalar interfeysining notushunarli yoki murakkab bo‘lishi.
- Xorijiy tillarda to‘liq va sifatli tarjima qilinmagan kontentlar.
- Oflayn rejimda ishlash funksiyasining yo‘qligi yoki cheklanganligi.
- Foydalanuvchilarning shaxsiy xavfsizligi va maxfiyligini to‘liq ta’minlamasligi.
- Ayrim ilovalarda texnik xatoliklar yoki yangilanmagan ma’lumotlar mavjudligi.

Bundan tashqari, ko‘plab foydalanuvchilar tomonidan ilovalarning foydaliligi yuqori baholangan bo‘lsa-da, ularni muntazam yangilab borish, yangi funksiyalar qo‘shish, foydalanuvchi fikrlariga asoslanib interfeysni soddalashtirish kabi jihatlar hanuz dolzarbdir.

Ilovalarning samaradorligini baholash uchun foydalanuvchi soni, o‘rtacha baho (app store va Google Play’dagi reytinglar), yuklab olishlar soni, foydalanuvchi sharhlari, xizmatlardan foydalanish ko‘rsatkichlari asos qilib olinadi. Masalan, “MyUzbekistan” ilovasi 50 mingdan ortiq yuklab olishga ega bo‘lib, foydalanuvchilardan o‘rtacha 4.5 baho olgan. Bu esa uning nisbatan ommabop va qulay ilova ekanligini ko‘rsatadi. Shuningdek, turistik ilovalarning O‘zbekistonning xalqaro turizm bozoridagi imijini shakllantirishdagi roli ham muhimdir. Zamonaviy, sifatli, qulay va ishonchli mobil xizmatlar xorijiy sayyohlar

orasida mamlakatga nisbatan ijobiy taassurot uygʻotadi. Bu esa sayyohlar oqimini oshirishga xizmat qiladi.

Ilovalarni yanada samarali qilish uchun quyidagi tavsiyalarni keltirish mumkin:

- Ilovalarda sunʼiy intellekt asosida shaxsiy tavsiyalar tizimini joriy etish.
- Offline foydalanish rejimini kuchaytirish, xususan, xaritalar va gid xizmatlarida.
- Koʻproq xorijiy tillarni qoʻllab-quvvatlash, ayniqsa, arab, fransuz va xitoy tillari.
- Interaktiv xizmatlarni (virtual ekskursiya, AR/VR texnologiyalari) kengaytirish.
- Ilovalararo integratsiyani kuchaytirish: transport, mehmonxona va gid xizmatlarini birlashtirish.

Umuman olganda, Oʻzbekistonda turistik mobil ilovalar sohasida ijobiy tendensiyalar kuzatilmoqda. Turizm infratuzilmasining raqamlashtirilishi, zamonaviy texnologiyalar joriy etilishi va xizmat sifati oshirilishi natijasida bu ilovalar mamlakat turizm sohasining rivojlanishiga salmoqli hissa qoʻshmoqda.

Oʻzbekistonda turistik mobil ilovalar raqamli turizm infratuzilmasining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Ular orqali sayyohlar uchun turli qulayliklar – marshrut tuzish, xizmatlarga buyurtma berish, joylashuvni aniqlash, diqqatga sazovor joylar haqida axborot olish imkoniyati yaratilmoqda. “MyUzbekistan”, “Uzbekistan.travel”, “Sayohat xaritasi” kabi ilovalar ichki va tashqi turizmni rivojlantirishda, mamlakatning raqamli imijini shakllantirishda muhim rol oʻynamoqda. Shunga qaramay, baʼzi texnik va funksional kamchiliklar mavjud: oflayn rejim yetarli emas, tillar diapazoni cheklangan, interfeys hamma uchun tushunarli emas. Bu esa ilovalarning samaradorligini toʻliq namoyon boʻlishiga toʻsqinlik qilmoqda. Ilovalarni doimiy yangilash, foydalanuvchi ehtiyojlariga moslashtirish, sunʼiy intellekt va AR/VR kabi ilgʻor texnologiyalarni joriy etish zarur.

Kelajakda mazkur ilovalarni takomillashtirish orqali nafaqat xizmatlar sifati oshadi, balki Oʻzbekistonning global turizm bozoridagi raqobatbardoshligi ham mustahkamlanadi. Shu sababli, turistik mobil ilovalar sohasi strategik yondashuv va texnologik innovatsiyalarga tayanishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli Oʻzbekiston – 2030” strategiyasi. 2020 y.
2. Uzbekistan.travel – Oʻzbekiston Turizm qoʻmitasining rasmiy portali.
3. MyUzbekistan mobil ilovasi. Google Play va App Store maʼlumotlari, 2024.
4. Davlat geokadastr qoʻmitasi. “Sayohat xaritasi” mobil ilovasi, 2023.

-
5. UNWTO (2022). "Digital solutions in tourism: global review."
 6. Park, E., & Gretzel, U. (2020). "Mobile apps in tourism: Smart travel experiences." *Tourism Management Perspectives*.
 7. E-tourism.uz – O‘zbekiston bo‘yicha sayohat xizmatlarini raqamlashtirish loyihasi.
 8. Uzbektourism.uz – O‘zbekiston Respublikasi Turizm va madaniy meros vazirligi axborot resursi.
 9. TripAdvisor, Google Maps, Booking.com – Xalqaro mobil turistik platformalar.
 10. OECD (2023). "Tourism Trends and Policies: Digitalization and Smart Tourism."

